

A programból:

Több mint 20 előadás a magyarörménység múltjából, jelenéből és jövőjéről, kulturális műsorok, koszorúzás, könyvbemutatók, kiállítás megnyitó, kórustalálkozó, szentmise.

*****

Híradás a Szabadság című napilapban... ...és ami abból kimaradt

Sikeres Szent Gergely-napi ünnepség Szamosújváron

A hagyomány szerint az örménység nagy hőse és az örmény kereszténység megalapítója, *Világosító Szent Gergely* a párthusok királyi családjából származott és Anak fia volt. Sok kaland után került Tridat király udvarába, s mivel vonakodott Anahit istennőnek véres áldozatot bemutatni, föld alatti börtönbe vetették. Miután kiszabadult, Gergely meggyógyította a királyt, és hatvan napos prédikációval megtérítette az örmény népet. Agathangelos szerint 4 millió örmény vette fel egy év alatt Kr. u. 301 körül a kereszténységet.

Világosító Szent Gergely idején Örményország elismerte a hierarchikus alapokon álló keresztény egyház fennhatóságát, és alávetette magát a római pápa parancsainak. Ennek a jelentős eseménynek az évfordulóját a pünkösöd utáni negyedik vasárnap (vagy szombaton) mind a gregoriánus, mind pedig a katolikus örmények megünnepelik.

Ez alkalommal a múlt hét végén Szamosújvár magyarörmény közössége megszervezte a hagyományos Szent Gergely ünnepét. Rég nem voltak jelen annyian, mint az idén. Igazi ünnep volt, amelyet jelenlétükkel amerikai és magyarországi vendégek is megtiszteltek. Jelen volt több neves személyiség is. A magyarországi örmény közösséget az Alex Avanesian elnök által vezetett küldöttség képviselte, de eljött a Szamos menti kisváros lakosainak hagyományos ünnepére dr. Issekutz Sarolta, a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulásának elnöke is. Megtisztelték az örmények nagy ünnepét részvételükkel Varujan Vosganian és Varujan Pambuccian a Romániai Örmények Egyesületének vezetői, de első ízben vett részt a hagyományos szamosújvári örmények találkozóján Kariné Kazinian, Örményország bukaresti nagykövete. Az ünnepi szentmisét Jakubinyi György érsek, Örmény Apostoli kormányzó és Vartan Boghossi Latin-Amerikai örmény katolikus érsek celebrálta. Közreműködött Köpecziné Kirkósa Júlia operaénekes és a helyi örmény székesegyház énekkara.

Ugyancsak a múlt hét végén Szamosújvárott sor került az "Erdélyi Örmény mesék" könyv ismertetésére, valamint a kolozsvári művészek közreműködésével bemutatott "*Cudar ez a világ*" előadására. Mindkét esemény nagy sikernek örvendett.

Erkedi Csaba
Szabadság, 2001. július 2.

Ami a Szabadság című újságban megjelent ténszerű beszámolóból kimaradt

Erkedi Csaba beszámolója ténszerűen, pontosan felsorolja azokat az eseményeket, amelyek Szamosújvárott történtek, és bemutatja azokat a szereplőket is, akik a rendezvénysorozaton résztvettek.

Arról ugyan nem tesz említést, hogy Szamosújvárott valójában két rendezvénysorozat zajlott le egyidőben, **egymástól gondosan elkülönítő rendezési elv szerint.**

Az elkülönítést úgy kell érteni, hogy a két rendezvény szereplői nem is érintkezettek egymással, **erről a szervezők (Esztegár János és Debreczeni János) szigorúan gondoskodtak.**

Saját testükkel "védték meg" az esetlegesen eltévedő bárányokat.

Amikor például *Szongoth Gábor* a plébániára szándékozott bemenni, abba a helyiségbe, ahol a falon függ Szongott Kristóf arcképe, Debreczeni János széttárt karral állta útját: **"ide te nem mehatsz be"**.

Amikor *dr. Issekutz Sarolta* az előzetes egyeztetéseknek megfelelően a plébánia ebédlőjébe akart belépni, hogy az ott tartózkodó *dr. Jakubinyi György* gyulafehérvári érsekkel beszéljen, átadja neki az erzsébetvárosi adományokat, pápi ruhákat, (esetleg még az ebédet is elfogyassza), Debreczeni János hasonló módon állta el az utat: **"ide te nem mehatsz be!"**

Van egy közmondás a hazug emberről és a sánta kutyáról. Úgy alakult, hogy *dr. Jakubinyi érsek* úr lejött a pincébe és mégis létrejött a találkozó.

A beszélgetés közben *Jakubinyi érsek* úr elmondta, hogy amikor odafönt megkérdezte: miért nincs itt *dr. Issekutz Sarolta*? - **Debreczeni János** azt válaszolta, hogy: Sajnos, *dr. Issekutz Sarolta* nem volt hajlandó feljönni a plébánia dísztermébe, inkább a pincébe ment.

A két rendezvénysorozat jól elhatárolhatóan a következő volt:

szerveztek egy "ortodox" - vagy apostoli - örmény találkozót és tárgyalássorozatot a "felsőházban", a plébánia nagytermében, a következő szereplőkkel; bukaresti örmények, élükön *Varujan Vosgianian*, továbbá a bukaresti örmény nagykövet asszony, *Karine Kasinian*, Szamosújvár polgármestere *Pop Nicolea*, Budapestről pedig *Avanesian Alex* és ortodox örmény csapata.

A rendezés szerint az "alsóházban", a pincében kaptak helyet a katolikus magyarörmények, örménymagyarok Szamosújvárról, Kolozsvárról, Désről, Csíkszeredából, Tordáról; valamint Budapestről pedig *dr. Issekutz Sarolta* és *Szongoth Gábor* vezetésével a katolikus örmények, stb.

Sajnálatos módon a rendezési elvbe "nem fért bele", hogy a gyergyószentmiklósi testvéri közösség is megjelenjen az énekkarral. Nekik *az indulás előtti napokban kellett visszamondaniuk az autóbust, mert e közösséget "nem tudták fogadni"*.

A Szamosújvári Pro Arménia Alapítvány (örménymagyar) egy előadást szervezett a kolozsvári operaház művészeinek fellépésével. Ezen előadáson egyetlen "ortodox" örmény sem vett részt. (Ezzel kapcsolatban lásd; "Cudar ez a világ?" - *Tarisznyás Csilla* írása lapunk 3. oldalán - *a szerk.*) Nekik a rendezési elv szerint ide nem volt szabad elmenniük. Ők természetesen teljes létszámmal a román és örmény nyelven kiadott Erdélyi Örmény mesék című könyv bemutatásán vettek részt - holott a két rendezvény nem egyidőben zajlott.

Hogy miről szólhatott a "felsőházi" ortodox tárgyalás, azt nem tudjuk, hiszen nem voltunk jelen. Csak a másnapi újságból tudtuk meg, hogy többek között örmény testvérvárosi kapcsolatról volt szó.

A szamosújváriak figyelmébe ajánljuk, hogy a sajtóbeszámoló szerint az ortodox örményeknek nagyon tetszett szamosújvári templomunk, a Rubens kép, az erdélyi történelmi műemlékek és templomok... Megdöbbenő volt az is, ahogyan az örmény szertartású római katolikus szentmisén az ortodox örmények tömegesen áldoztak...

A pinceszinten igen jó hangulatú, vidám beszélgetések, csevegések, baráti kézfogások folytak a feltálatl finomságok, köztük a nevezetes angadzsábur leves mellett.

Végül: úgy gondoljuk; talán jobb is volt, hogy nem keveredett a két társaság. Mindenki a maga fajtája között érezte magát jobban. Az egyetlen kérdés, ami felmerül, hogy - persze, igen-igen óvatosan fogalmazva - talán rossz volt a rendezési elv: a két társaságnak talán helyet kellett volna cserélnie.

Miért?

Lehet, hogy a díszhely Szamosújvárott a magyarörményeknek járna, az ortodoxok pedig a föld alatt szőhették volna dolgaikat? Ez csak azért jut eszünkbe, mert akkor például Szongoth Gábor nyugodtan ott ülhetett volna Szongott Kristóf képe alatt...

Talán, ha a szamosújváriak is úgy akarják, jövőre a helyzet visszaáll egy normálisabb kerékvágásba - ugyanis dr. Jakubinyi György, gyulafehérvári érsek úr, apostoli kormányzó **örömteli bejelentést** tett.

Gábor testvért, aki szétzavarta az egyháztanácsot és kizárólagos teljhatalommal ruházta fel Esztegár Jánost, (aki pedig lepaktált a bukaresti és a budapesti ortodox örményekkel), a közeljövőben elhelyezik Szamosújvárról.

Résen kell lenni.

Nagyon jól emlékezünk, hogy néhány éve **Csíkszépvízen**, amikor hasonlóan kritikus volt a helyzet templomfoglalás-ügyben, a római katolikus Plébánia és az ottani egyháztanácsosok **résen voltak**.

A bukaresti örményeket nem hívták meg, a budapesti ortodox örmény küldöttséget, amely hívás nélkül is nagy tömegben felvonult, egy mellékszobában helyezték el az ebédnél, a szentelő, megnyitó beszédek során nem is adtak szót nekik; ezzel megoldódott a helyzet, **a magyarörmény közösség megtartotta templomát és identitását**.

Arról nem is szólva, hogy Gyergyószentmiklóson, **ahol az egyháztanács kellő súllyal áll a lábán**, csak a falakon kívül sündörögnek az ortodox keletiek.

Hát ez az (és nem kevesebb!), ami természetesen kimaradt a széles nyilvánosság számára készülő napilap amúgy valójában korrekt, jóakarató híradásából...

(szerk.)

*****

"Vétkesek közt cinkos, aki néma... "

Ez a Babits-verssor jut eszünkbe mostanában, főként a szamosújvári Világosító Szent Gergely búcsú után. Igazi élmény a múlt kiemelkedő személyiségeiről, a mindennapi élet átgondolt szabályozásáról olvasni a - szamosújvári! - Szongott Kristóf könyveiben gondosan összegyűjtött dokumentumokban.

Kiderül ezekből, hogy fontos volt a szamosújváriak számára a közösség érdekvédelme, az örmény communitas tisztessége és megbecsülése, az örmény szertartású római katolikus hitélet megtartása. Az, hogy minden hivatalos szinten és minden vonatkozásban **a tisztességre és becsületre** törekedtek. (Lásd: a szamosújvári határozatokat lapunk 3-ik oldalától.)

Lászlóffy Emánuel, az 1801 január 2-án leköszönő szamosújvári főbíró - magyarul elmondott - búcsúbeszédéből idézünk: "A főbírói hivatal különösen abban feneklik meg (értsd: azon az alapon áll - *a szerk.*), hogy az azt viselő, mint előlülő tudja magát mértékelni, jó például legyen, a tagokat magok törvényes szabadságokban ne akadályozza; mint bíró úgy ítéljen és